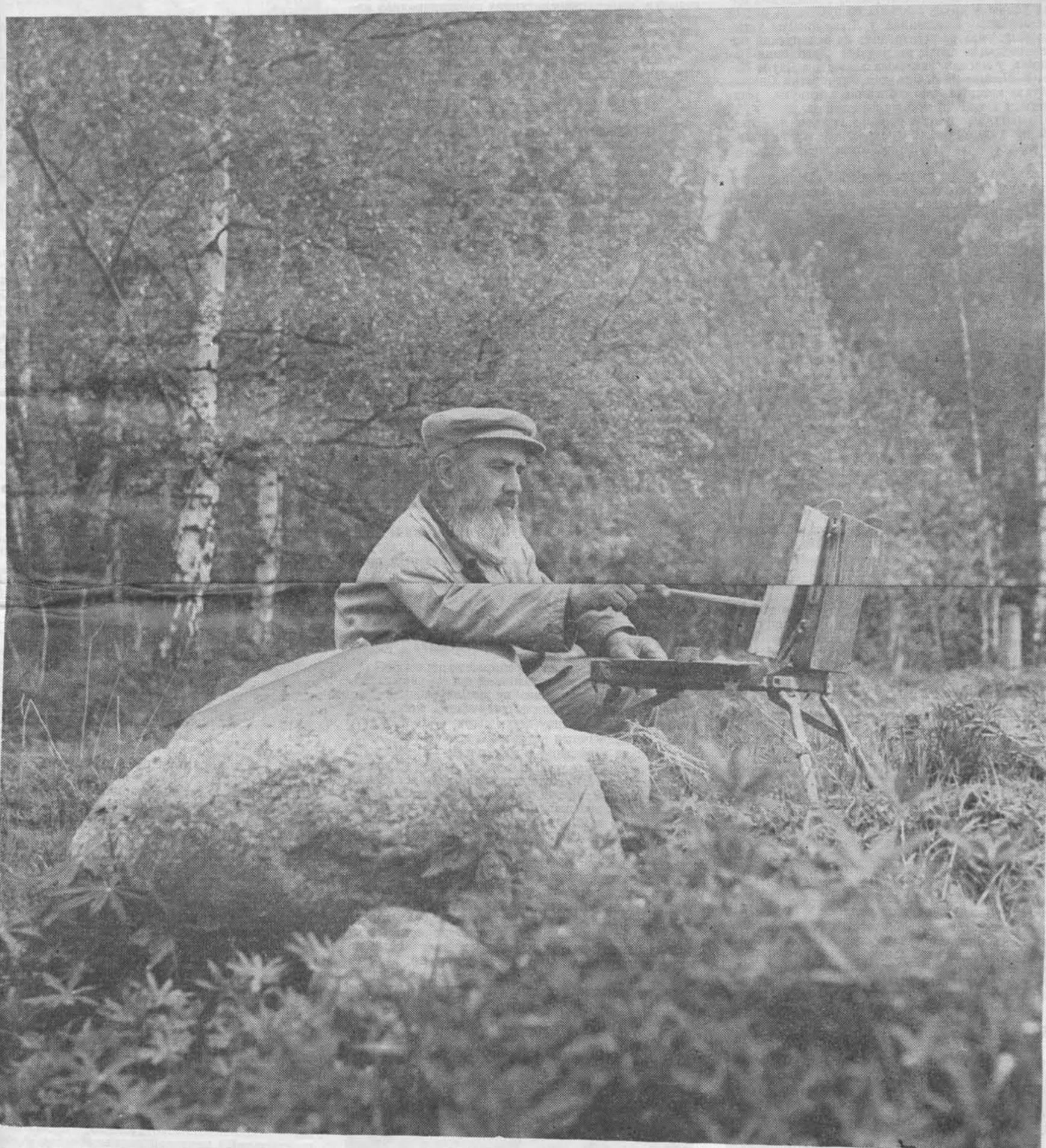

Голас Радзімы

№ 41 (2131)
12 кастрычніка 1989 г. ©

ГАЗЕТА БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ З СУАЯЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ
(БЕЛАРУСКАЕ ТАВАРЫСТВА «РАДЗІМА»)

Выдаецца з 1955 г.
Цана 4 кап.

Анатоль БУХАРКІН усё сваё жыццё прысвяціў ахове прыроды. Шмат гадоў ён працаваў лесніком Паліцкага лясніцтва Бярэзінскага біясфернага запаведніка. А зараз — на заслужаным адпачынку. Пяшчотную любоў да роднага краю, да мілых яго сэрцу лясоў і бароў гэты чалавек сумеў увасобіць у пейзажах і маляваннях. Работы самадзейнага мастака вабяць шчырасцю і непасрэднасцю пачуццяў.
Фота Я. КАЗЮЛІ.

ПРАЦЯГВАЕМ ДРУКАВАЦЬ НАТАТКІ
ПІСЬМЕННІКА Я. ПАРХУТЫ

«Карані»
Стар. 3

ГУТАРКА З МІНІСТРАМ МУС БССР
В. ПІСКАРОВЫМ

«На злачыннасць — усёй грамадой»
Стар. 4

БЕЛАРУСКІ БАЛЕТ У АНГЛІІ

«Нам прызнаваліся ў любові»
Стар. 6

РОДНАЯ МОВА

БЕЛАРУСКАЯ ШКОЛА

У Маскве адкрылася першая нядзельная беларуская школа, арганізаваная таварыствам імя Францыска Скарыны.

Падобныя таварыствы створаны ў Ленінградзе, Эстоніі, Латвіі, Літве. На нядаўняй сустрэчы ў Беларускам фондзе культуры кіраўнікі таварыстваў падсумавалі вынікі сваёй работы, дзяліліся вопытам. Адзначалася, што дзейнасць беларускіх аб'яднанняў знаходзіць падтрымку ў мясцовых органах улады, у друку саюзных рэспублік, на радыё і тэлебачанні. Напрыклад, у Літве двойчы ў тыдзень выходзіць радыёперадача на беларускай мове, праводзяцца святы на радзіме Францішка Багушэвіча, у месцах, звязаных з жыццём Якуба Коласа. У Маскве да 500-годдзя Францыска Скарыны будзе арганізавана юбілейная выстаўка, рыхтуюцца да выдання календары, плакаты.

80 тысяч беларусаў жывуць у горадзе на Неве. Вялікую дапамогу ленинградцам беларускай нацыянальнасці аказвае Музей этнаграфіі народаў СССР.

У канцы сустрэчы супрацоўнікі Беларускага фонду культуры падарылі гасцям нядаўна выпушчаны «Буквар» Анатоля Клышкі, пласцінкі з запісамі беларускіх народных песень.

ДЗЕЛАВОЕ СУПРАЦОУЊЦТВА

ФІРМА ШУКАЕ ПАРТНЭРАУ

У Мінску адкрывае сваё прадстаўніцтва «Кавіна-тэхна» — фірма са славенскага горада Цыле. Пачынаючы работу ў сталіцы рэспублікі-пабраціма, яна разлічвае на ўзаемавыгадны тавараабмен. Са свайго боку югаслаўскае аб'яднанне можа аказаць партнёрам шырокі дэязон паслуг. «Кавіна-тэхна» — адна з вядучых гандлёвых арганізацый у СФРЮ. У каталогу, які яна прапануе для супрацоўніцтва, — звыш 80 тысяч вырабаў чорнай і каларовай металургіі, тэхнічныя вырабы і тавары народнага спажывання, будматэрыялы, прадукты хімічнай прамысловасці. «Кавіна-тэхна» выконвае работы ў чатырох напрамках: аптывым, рознічнага і замежнага гандлю, інжынірынга.

Першае знаёмства з беларускімі прадстаўнікамі вытворчасці адбылося два гады назад. За гэты час пабудаваны аўтаматызаваны склад камплектуючых дэталей для Мінскага трактарнага завода «Светла» — выпуску сухага дуткавага трактарнага дэталю «Цэвіта». Атрыманы значны эканамічны эффект ад бартэрных здзелак, заключаных са знешнегандлёвым аб'яднаннем «Беларусзамежгандаль». Гэтае прадстаўніцтва ставіць сваёй мэтай выхад на кантакты з прадпрыемствамі з беларускай «глыбіні». Але пры гэтым не застануцца «за бортам» і буйныя прадпрыемствы рэспублікі.

ДЭЛЕГАЦЫІ

ДА МІРНЫХ ДАРОГ КОСМАСУ

У адшаведнасці з савецка-амерыканскай праграмай «Грамадзянскі пасол» у Мінску знаходзілася дэлегацыя аэракасмійнай прамысловасці ЗША. Дырэктары і вядучыя спецыялісты буйнейшых амерыканскіх фірм, якія выпускаюць авіяцыйную і касмічную тэхніку і распрацоўваюць для яе тэхналогіі і абсталяванне, пабывалі ў Саюзе кааператываў БССР, Беларускім упраўленні грамадзянскай авіяцыі. У Акадэміі навук Беларусі ў гасцей адбылася дзелавая размова па праблемах, звязаных з асваеннем павятравай і касмічнай прасторы.

На амерыканскіх спецыялістаў вялікае ўражанне зрабілі распрацоўкі, якія вядуцца ў АН БССР у гэтай галіне. Гасцям была прадэманстравана ўнікальная авіякасмійная спектраметрычная сістэма «Скіф-М», якая выкарыстоўваецца для дыстанцыйных вымярэнняў, рэгістрацыі спектраў мясцовасці, класіфікацыі і картаграфавання расліннасці, глебы, пошуку біяпрадукцыйных раёнаў акіяна.

ГАНДАЛЬ

«Свіслач» — так называецца новы Дом гандлю, які адкрыўся ў Мінску па вуліцы Старажоўскай, недалёка ад Троіцкага прадмесця. У прасторных і ўтульных гандлёвых залах агульнай плошчай 1 600 квадратных метраў прадстаўлены тавары для жанчын. Сучаснае гандлёвае абсталяванне, прымяненне прагрэсіўных форм гандлю, увага і ветлівасць прадаўцоў, прыгожае афармленне інтэр'ера ствараюць мак-

адна з каштоўных асаблівасцей спектрометра ў тым, што інфармацыю ён апрацоўвае непасрэдна на борце касмічнага карабля. Не выпадкова пры перагрузцы самай каштоўнай апаратуры з «Салюта-7» на станцыю «Мір» адным з першых касманаўты ўзялі беларускі прыбор.

Цікавасць гасцей выклікалі інтэрферэнцыйныя святлафільтры для тэлевізійных сістэм, якія садейнічалі поспеху міжнароднага праекта «Венера-Галей», шматразова выпрабаваная на арбітальных станцыях штучная глеба для касмічных аграродаў, металапалімерныя матэрыялы для выкарыстання ва ўмовах глыбокага вакууму і нізкіх тэмператур, высокатэмпературная звышправодная кераміка, новы метадаў запісу інфармацыі на магнітны носьбіт.

На думку ўдзельнікаў сустрэчы, гэтае знаёмства дапаможа развіццю супрацоўніцтва ў такіх перспектывных галінах навукі і тэхнікі.

ГОСЦІ З АРГЕНЦІНЫ

У Мінску знаходзілася дэлегацыя Грамадзянскага радыкальнага саюза Аргенціны ў складзе члена кіруючага савета гэтай партыі дэпутата Нацыянальнага кангрэса Г. Мартынеса і дэпутата правінцыяльнага савета Р. Бялічыча.

Дэлегацыя была прынята намеснікам Старшыні Прэзідыума Вархоўнага Савета БССР У. Мікулічам. Адбылася сустрэча ў Беларускам таварыстве дружбы і культурнай сувязі з зарубежнымі краінамі.

ВІЗІТЫ

УМАЦАВАННЕ СУВ'ЯЗЕЙ

Многім мінчанам, якія прыйшлі на канцэрт у Палац культуры беларускіх чыгуначнікаў, напамілі пра часы іх маладосці чужоўныя танцы і мелодыі кітайскіх артыстаў. Іх выканалі вядучыя спевакі, танцоры і музыканты КНР, якія прыбылі ў складзе дэлегацыі Кітайскага народнага таварыства дружбы з заганіцай для ўдзелу ў мерапрыемствах, прысвечаных 40-годдзю абвешчання Кітайскай Народнай Рэспублікі.

У Беларускам таварыстве дружбы і культурнай сувязі з зарубежнымі краінамі адбылася сустрэча з актывістамі рэспубліканскага аддзялення ТСКД, дзеячамі мастацтва.

Выступаючы на ёй, кіраўнік дэлегацыі з Пекіна Лі Чжычао падкрэсліў, што ўмацаванне культурных сувязей і ілюзіяністаў. Госці з КНР азнаёмліліся з памятнымі мясцінамі сталіцы Беларусі.

РАСПРАЦОУКІ

СТВОРАНЫ ў ПЕРШЫНІЮ

Высокамеханізаванае прадпрыемства малой магутнасці па выпуску керамічнай цэглы ўпершыню ў нашай краіне створана на магілёўскім заводзе «Строммашына». Такая вытворчасць можа вырабляць пяць мільёнаў штук сырцу ў год.

Усе тэхналагічныя аперацыі тут ажыццяўляюцца з пульту кіравання з дапамогай мікрапрацэсара. Форму і рысунак цэглы можна мяняць у залежнасці ад сыравіны і дабавак, а таксама выпускаць як звычайную, так і абліцоўваную цэглу, у тым ліку высокапустотную. Для пераходу на вытворчасць з аднаго асартыменту на іншы патрабуецца ўсяго некалькіх мінут, каб змяніць фармуючую аснастку. Больш таго, тэхналогія дазваляе на гэтым жа абсталяванні з дапамогай невялікай мадэрнізацыі рабіць і чарапіцу.

Такі цагельны завод можна размясціць на невялікай пляцоўцы памерам 18x120 метраў, работу яго здольны забяспечыць у тры змены ўсяго дваццаць чалавек. Звычайна дробныя прадпрыемствы падобнага тыпу стратныя, гэта ж абяцае не менш дваццаці працэнтаў рэнтабельнасці.

Мадэль магілёўскай навінкі выбрана з сарака прадстаўленых на ўсесаюзным конкурсе на лепшы

сімум зручнасцей для пакупнікоў. Калектыў «Свіслачы» плануе штомесяц рэалізоўваць на 700 тысяч рублёў тавараў. Другая чарга Дома гандлю, дзе будуць прадстаўлены тавары для мужчын, адкрыецца ў 1991 годзе.

НА ЗДЫМКАХ: новы Дом гандлю; у гандлёвых залах.

праект комплекснага механізаванага завода малой магутнасці па выпуску керамічнай цэглы. На таварным прадпрыемстве — заводзе «Строммашына» — выраблены ўжо тры такія цагельныя заводы па загазах калгасаў Беларусі. Штогадовую вытворчасць у перспектыве намячаецца дасягнуць ста.

АУКЦЫЁН

У Мінску прайшоў кірмаш-аукцыён навукова-тэхнічных распрацовак і новаўвядзенняў «Крок-89». Удзел у ім прынялі рацыяналізатары, вынаходнікі, людзі творчай думкі з розных гарадоў краіны. Зацікавіў кірмаш-аукцыён і групу італьянскіх бізнесменаў. Яны будуць прысутнічаць на пасяджэнні дзелавога клуба «Крок-89». У праграме кірмашу-аукцыёна не толькі дэманстрацыя і продаж навукова-тэхнічнай прадукцыі, але і семінары па развіццю кааператыва на руху, знешнеэканамічнай дзейнасці.

НА ЗДЫМКУ: у зале, дзе праходзіць кірмаш-аукцыён.

ПРЭС-КАНФЕРЭНЦЫЯ

ДА ДЗЁН ЧССР У БССР

З 15 па 22 лістапада ў сталіцы нашай рэспублікі пройдуць Пяць чэхаславацкай эканомікі і тэхнікі пазнаёміць савецкіх спецыялістаў з дасягненнямі чэхаславацкай эканомікі і тэхнікі, залучыць іх да новых форм дэлегацыйнага працэсу, наладжвання прамых сувязей, расшырэння кааперацыі і стварэння сумесных прадпрыемстваў.

Гэта асабліва важна сёння, калі паміж нашымі краінамі вядуцца работы па каардынацыі дзяржаўных планаў на наступную пяцігодку. Рэальныя перадумовы для фарсавання перспектывных форм супрацоўніцтва адкрыліся пасля лютаўскага сустрэчы прэм'ер-міністраў СССР і ЧССР Адама Меца і Рыжкова, дзе была падпісана Канцэпцыя эканамічнага і навукова-тэхнічнага супрацоўніцтва паміж двюма краінамі на бліжэйшыя 15—20 гадоў, якая паклала пачатак каардынацыі эканамічнай палітыкі. У гэтай Канцэпцыі намечаны найважнейшыя шляхі паглыблення падзелу працы паміж Чэхаславакіяй і Савецкім Саюзам на падставе найноўшых дасягненняў навукі і тэхнікі, структурных змяненняў у народнай гаспадарцы абодвух краін, шырокага развіцця ўнутрыгалоўнага кааперацыі і спецыялізацыі вытворчасці, удасканалення структуры ўзаемнага гандлю. Канцэпцыя змяшчае прапановы па супрацоўніцтву ў галіне будаўніцтва новых і рэканструкцыі існуючых прадпрыемстваў, на больш поўнаму выкарыстанню сумеснага навуковага патэнцыялу. Прыкладна пачатку рэалізацыі гэтых праграм, поспех якіх будзе ў першую чаргу залежаць ад актыўнасці асноўных вытворчых і навукова-даследчых звычак, з'яўляецца падрыхтоўка дагавора па заснаванні першага сумеснага прадпрыемства па вытворчасці мікрасхем вялікай інтэграцыі. Гэты прадпрыемства будзе размешчана на тэрыторыі ЧССР пры ўдзеле мінскага вытворчага аб'яднання «Інтэграл».

У праграме маючых адбыцца Дзён будуць прыняты 27 дакладаў, у якіх спецыялісты ЧССР азнаёмяць слухачоў з дасягненнямі брацкай краіны ў галінах машынабудавання, аховы здароўя, такстыльнай і харчовай прамысловасці. Адбудзецца падпісанне дзелавых кантрактаў двума банамі на вырабы, якія будуць экспанаваны ў час Дзён. Тут жа пройдзе сустрэча з ветэранамі Вялікай айчынай вайны, што вызвалілі Чэхаславакію.

У выставачным комплексе «Мінск экспа» Галоўна-прамысловай палаты БССР адбылася першая рэдная прэс-канферэнцыя, прысвечаная Дням чэхаславацкай эканомікі і тэхнікі. Выступіўшы на ёй намеснік старшыні прэзідыума ГПП БССР В. Некрашэвіч, старшыня Чэхаславацка-Савецкага гандлёвага палаты Ян Новатын, дырэктар маючых адбыцца Дзён Марыя Шпэрава, начальнік савету тавараў Чэхаславацкай гандлёвай і прамысловай палаты Іржы Хауптман, кіраўнік Мінскага філіяла гандлёвага прадстаўніцтва ЧССР у СССР Іозеф Гласны, іншыя чэхаславацкія спецыялісты падрабязна пазнаёмлілі прадстаўнікоў сродкаў саваі інфармацыі з праграмай Дзён, адказалі на шматлікія пытанні журналістаў.

ПА ІНІЦІЯТЫВЕ шэрагу вытворчых калектываў, вучонах Акадэміі навук БССР, а таксама Белсаўпрофа, ЛКСМБ і Магілёўскага абкома КПБ праведзены рэспубліканскі суботнік высякароннай мэтай папоўніць фонд будаўнічых матэрыялаў на ліквідацыю вынікаў аварыі на Чарнобыльскай АЭС. 2 мільёны 358 тысяч чалавек занярабочыя месцы.

Больш мільёна сельскіх працаўнікоў і ботнікаў перапрацоўчых прадпрыемстваў выйшлі на ўборку бульбы, гародніны, фруктаў, ільну, нарыхтоўвалі кармы. Дзень суботніка шмат зроблена на будаўнічых аб'ектах рэспублікі. Усяго ўзяўнём дамоў і добраўпарадкаваннем

МІЛЬЁНЫ ў ФОНД ЧАРНОБЫЛЯ

тэрыторыі было занята 188 тысяч чалавек.

Работнікі Беларускай чыгункі прадаставілі ў гэты дзень для адгрузкі бульбы 920 вагонаў, што задаволіла ўсе заяўкі грузаадпраўшчыкаў. У сістэме Міністэрства транспарту БССР у суботніку ўдзельнічала 80 тысяч чалавек, было выкарыстана больш за 21 тысячу грузаў аўтамабіляў, 8 тысяч аўтобусаў. Аб'ём перавозак склаў 594 тысячы тон. Асабліва масавым быў суботнік у раёнах, якія пацярпелі ад чарнобыльскай аварыі.

Па палярэдніх даных, у фонд ліквіда-

цыі вынікаў аварыі на Чарнобыльскай АЭС будзе пералічана звыш 8 мільёнаў рублёў.

У той жа дзень адбылася грамадская акцыя пад назвай «Чарнобыльскі шлях». Сотні людзей — мінчан і жыхароў трох раёнаў, што пацярпелі ў час аварыі на ЧАЭС, прайшлі па цэнтральнай магістралі Мінска. На плошчы Леніна адбыўся вялікі мітынг. На ім выступілі народныя дэпутаты СССР пісьменнік А. Адамовіч, С. Шушкевіч, акадэмік Я. Веліхаў.

У сувязі з ажыццяўленнем у Белару-

скай ССР мерапрыемстваў па ліквідацыі вынікаў аварыі на Чарнобыльскай АЭС Міжнароднае агенцтва па атамнай энергіі (МАГАТЭ) прыняло рашэнне аб выдзяленні рэспубліцы да канца гэтага года пяцідзiesiąці тысяч долараў ЗША для аказання тэрміновай тэхнічнай дапамогі.

На гэтыя сродкі будуць набыты дазіметрычнае абсталяванне і прыборы для выкарыстання іх у раёнах, забруджаных радыяактыўнымі элементамі. У перспектыве агенцтва плануе пачаць ажыццяўленне доўгатэрміновага праекта тэхнічнай дапамогі, рэалізацыя якога дазволіць стварыць эфектыўную сістэму маніторынга за ўзроўнем радыяактыўнасці тэрыторыі, што падверглася радыяактыўнаму заражэнню.

ЭТНАГРАФІЧНЫЯ НАТАТКІ ПІСЬМЕННІКА

ЖАРАНЫ

(Працяг. Пачатак у №№ 38, 40).

Маталіане спрадвеку лічыліся вольнымі людзьмі. Гэтым яны ганарыліся. Існуе легенда, нібы каралева Бона, італьянка па прозвішчы, стаўшы жонкаю польскага караля Сігізмунда I (старога), вырашыла зрабіць спадчыны сваіх палескіх уладанняў. Завітала яна і ў Моталь. І адразу звярнула ўвагу на такое: людзі не падалі на панені, убачыўшы карэту, а толькі ледзь прыкметна схілялі галовы. І былі яны не басаноў, як у пасталах. Гэта спадабалася каралеўе, і яна стала перасяляць сюды сваю чэлядзь. Па адданых, такіх прозвішчы, як Калі, Кульбеда, што распаўсюджаны ў Моталі, з'яўляюцца італьянскімі, а празвішча Калі маюць нямецкае паходжанне — за пацярджэннем пры пераносе ў чорны гарнітур і баваўняную сарочку ў «клетачку». Уважлівыя вочы пазіраюць на вас, нібы пытаюцца: ну як вы зараз? Тут, на стэндзе, і пасведчанне на права займацца фатаграфіяй, выдадзенае Аляксею Андрэвічу яшчэ на пачатку трыццатых гадоў войтам гміны. Далей ідуць раздзелы выстаўкі.

чы ў Моталі спыніўся на начлег шведскі атрад. Адзін зух афіцэр стаў чапляцца да гаспадынінай дачкі. Маці не вытрымала здэкаў, выхапіла з печы патэльню і лінула з яе ў вочы прыхадню. Афіцэр сканаў.

Гэта магло быць і на самай справе. Бо і цяпер у Моталі пра чалавека, чырвонага тварам, кажуць: ашпараны, як швэд. А скваркі ў вёсцы называюць не інакш, як швэдамі.

І яшчэ. Жыў у Моталі Румак Змітро, які вызначыўся ў час руска-японскай вайны. Было так. Іх карабель захапілі ворагі, усю каманду знялі з палубы і лавезлі ў палон. А Румак з таварышам па службе ўратаваўся — схаваліся ў комін.

Калі ўсё ўгаманілася, апусцілася ноч, а над морам падняўся туман, адважныя маракі раскачагарылі топку і не прыкметна прывялі карабель да сваіх берагоў. Вядома, смельчакоў узнагародзілі. Румак стаў поўным Георгіеўскім кавалерам. А вярнуўся дадому — жыў бедна, зямлі не меў, страва, як кажуць, толькі рыбаю засмачваў. І паехаў Змітро Аляксеевіч шукаць долі ў Сібір, дзе Румаку давалася яшчэ

і партызаніць, ваяваць з Калчаком. Там, у Омскай вобласці, ён і памёр. Але ў Моталі і цяпер жыве памяць аб мужным земляку.

III

Увогуле, Моталю шанцавала на цікавых людзей. Тут амаль паўвека займаўся фатаграфіяй Аляксей Мінюк. Здымаў усё, што трапляла ў аб'ектыў. І пачынаў пасля сябе неадзінны скерб — звыш чатырох тысяч негатываў.

Балюк, даведаўшыся пра гэта, адразу кінуўся да Мінюкаў. Жонка нябожчыка, Зося Фёдарэўна, і сын Аляксандр, не задумваючыся, перадалі негатывы музею. У выніку ў памяшканні Мотальскага цэнтральнага Дома культуры адкрыта пастаянна дзеючая фотавыстаўка, мысліцель з твору, арантага ў чорны гарнітур і баваўняную сарочку ў «клетачку». Уважлівыя вочы пазіраюць на вас, нібы пытаюцца: ну як вы зараз? Тут, на стэндзе, і пасведчанне на права займацца фатаграфіяй, выдадзенае Аляксею Андрэвічу яшчэ на пачатку трыццатых гадоў войтам гміны. Далей ідуць раздзелы выстаўкі.

Як раней апрадалася моладзь. Багаты этнаграфічны матэрыял гэтага раздзела! Мінюк ведаў: нішто не стаіць на месцы, усё мяняецца, і наўмысна звярнуў увагу на апараты аднавяскоўцаў — фатаграфаванне іх буйным планам, часцей у поўны рост, каб добра былі бачны дэталі адзежы. Вось маладзіцы ў кофтах-вышыванках, сукнях, хустках, нават у «матросках». Такіх строяў цяпер не носяць у Моталі, але калі б хто пажадаў аднавіць крой ці вышыўку — зрабіць было б няцяжка: фатаграф пастараўся добра. А вядомыя мотальскія

кажуці? Як яны пасуюць хлопцам! Як элегантна выглядаюць у тых кажухах мотальскія дзядзяткі! Дарэчы, мода на мотальскія кажухі не сышла і ў нашы дні. На Палесці яны і цяпер карыстаюцца вялікім поштовам.

Як адпачывала моладзь. Тут большасць здымаў групавых. Дзядзяткі і хлопцы сядзяць на лавачках, а дзядзяткі і хлопцы называюць, роварамі. Пазіраюць у аб'ектыў з выклікам: маўляў, ведай нашых! Вунь на якую выгоду збіліся!.. А гэта хто? Куды выправіліся? На вяселле? У госці? Юнакі і дзядзяткі важна сядзяць на возе, хоць той-сёй і басаноў.

Як спраўлялі вяселле. Звычайнае вясковое застолле. Але па тварох людзей бачна: нечага не хапае. Праз хвіліну здагадваешся: малады! Вунь яны, на суседнім здымку. Жаніх, нявеста, дружына... А там і сваты, едуць у драбінах, абязнаеныя знакамітымі мотальскімі ручніцамі. Для ўсіх такі радасны дзень! Быццам кожны з удзельнікаў вяселля хоча загадаць: імгненне, спыніся! І яно спынілася. Дзякуючы фотамату з Моталі.

У якіх хатах жылі. Вядома, іх не параўнаеш з цяперашнімі. Былі яны невялічкія і стаялі пад саламянымі стрэхамі. Невыказную тугу выклікае здымак адзінокай хаціны, што побач разгалістай ліпы. Зіма. Усё навокал гола. І нічагусенькі ля тэе хаціны. Хоць бы хлявушок ці скляпок. Толькі ўзбоч, вуліцай, некуды ідуць два дзядзяткі ў шэрых шынялях... А вунь на тым здымку насупраць хаты, таксама крытай саламай, стаяць трое хлопцаў. Выгляд заліхвацкі, хоць і басаноў. А што за нагавіцы на іх! У іхшай цяперашняй маталіянкі спаднічка вузейшая... А вось яшчэ адзін дакумент, які гаворыць, што маталіянне і тады былі не лыкам шытыя. На фоне амаль разваленай хаціны — двое. Таксама босыя, хоць на двары, па ўсім відаць, восень. Адзін з іх у куртцы, другі ў сарочцы. Як бы выбеглі насупраць дзядзятку Мінюка, каб засведчыць гісторыі свае асобы. Увесь выгляд іхні гаворыць: што б там ні было, а цану сабе ведаем!..

Як працавалі. Спрадвеку маталіянне слылі добрымі лесарубамі, плятагонамі ці бурлакамі. Вунь адзін з іх, высокі і дужы, гоніць плыт па Ясельдзе.

Відно, што нялёгка плятагону, відно, што высільваецца, але ўсё ж не дзе плыту прыбіцца да берага. А там вунь — цэлая талака плятагонаў. Ім лягчай. Тут і дапамагчы адзін аднаму змога, калі ўзнікне патрэба. Тут і словам перакінуцца можна, песню зацягнуць, калі плыты мінуць луку і выйдучь на шырокі стрыжань ракі. Але зноў жа: куды ні зірні — усю мотальскіх плятагонаў. Цяжкая праца!

Яшчэ штрыхі да партрэта вёскі. Чалавек жыве з працы рук сваіх. Паляшук — не выключэнне. Адзін з раздзелаў фотавыстаўкі добра засведчыў гэта. Нельга не звярнуць увагі, напрыклад, на такое. Жанчына з дошкаю на грудзях. На дошцы — нумар 726. (Гэтак заваўнікі прымушалі нашых людзей здымацца на пашпарт)... Партызанскі разведчык на кані і з аўтаматам у руках... Неправдзены людзі едуць на балота па сена... Стары вятрак сярод раўніноткага поля... Мужчыны-пільшчыкі з падоўжнаю пілою. Касцы ў лузе... Гаспадар на сваім панадворку пеляйнай лямпай смаліць кабанчыка... Малады кінамеханік заводзіць рухавічок...

Усё з жыцця. І ўсё — напамін аб мінулым.

IV

Калі фоталетапіс Мінюка адлюстроўвае ў асноўным колішнюю матэрыяльную культуру маталіян, то апсвяд Вольгі Мацукевіч, кіраўніка мясцовага народнага фальклорна-этнаграфічнага тэатра, падсвечвае і другі бок таго медала — культуру духоўную.

— Маталіян даўно здружаны з песняй, — расказвала мне Мацукевіч. — Спрадвеку добра спявалі. І пры тутэйшай царкве быў вялікі хор. Але плялі ў асноўным на зборнях. Што такое зборня, пытаецца? Гэта месца, дзе збіралася чарамаі моладзь. Тыдзень у адну хату хадзілі, тыдзень у другую. А ў каго не было мажлівасці сабрацца па якой прычыне, той наймаў хату суседа. Дзядзяткі вышывалі там, вязалі, пралі.

Яраслаў ПАРХУТА.

НА ЗДЫМКАХ: фатаграф Аляксей МІНЮК з вёскі Моталь; у такіх хатах жылі сяляне Моталі ў першыя пасляваенныя гады; уборка сена ў наваколлі Моталі. Канец 40-х гадоў. [Заканчэнне будзе].

— Віктар Аляксеевіч! Бадай кожны дзень радыё, тэлебачанне, газеты расказваюць аб росце злачыннасці ў краіне. Прыводзяць факты, ад якіх нам, шчыра кажучы, становіцца няўтульна. Як адзін з неясных рэгіёнаў упаміналася і Беларусь. А характарызуе, калі ласка, становішча ў рэспубліцы.

— Што сталі рэгулярна публікаваць крмінальную статыстыку — гэта добра. Народ павінен ведаць, што ў нас адбываецца на самай справе, ведаць, што трывога і заклапочнасць і ўлад, і грамадскасці

справа і тых, хто вырабляе прамысловыя і прадуктовыя тавары, і тых, хто выхоўвае моладзь — школы, іншыя навучальныя ўстановы, і працоўных калектываў — заводаў, фабрык, калгасаў, навуковых устаноў і, вядома ж, тых, хто ахоўвае прыватнапрацаўцаў.

— Як вядома, значную частку злачынстваў у рэспубліцы робіць моладзь. Што тут — заканамернасць ці выпадковасць?

— Думаю, заканамернасць. І вінаватыя ў гэтым мы, дарослыя. Разгледзім некалькі момантаў. Пачнём з парадокса: спадчыннікі мільянераў з

толькі і гучыць ганьбаванне ледзь ці не ўсяго паслярэвалюцыйнага перыяду. Есць такая мудрасць: калі ты страляеш ў мінулае з пісталета, будучыня выстраліць у цябе з гарматы. Ніякая гісторыя не складаецца з адных цёмных плям. У любой гісторыі ёсць выдатныя людзі, памяць аб іх павінна захоўвацца ў многіх пакаленнях, а прыклад — варты пераймання.

— Алкагалізм, гвалтаўніцтва, грабязь... Усе гэтыя віды злачынстваў даўно вядомыя, характэрныя для кожнай краіны. Але сёння правахоўныя

ней асуджаных, ім, натуральна, зусім не хочацца лішні раз трапляць на вочы міліцыі.

— Вось мы, Віктар Аляксеевіч, і падышлі да пытання эфектыўнасці работы правахоўных органаў. Расце злачыннасць, а як ідуць справы з раскрыццём?

— Буду апераваць толькі фактамі. Сёлета за першае паўгоддзе раскрыта амаль на 8 тысяч злачынстваў больш чым за аналагічны перыяд мінулага года, прыцягнута да адміністрацыйнай адказнасці больш 600 тысяч парушальнікаў.

рацілася на 75 тысяч. А ў выніку гэта прыкметна адбілася на росце вулічнай злачыннасці.

Яшчэ адзін нюанс. Расці колькасць злачынстваў, адпаведна — нагрузка на супрацоўнікаў міліцыі, а колькасць апошніх не павялічваецца. Сёння на оперунаважанага росшуку прыпадае ў сярэднім да 35 заяў аб злачынствах, у многіх следчых у рабоце знаходзіцца па 30—40 спраў. Людзі перагружаны. Рабочы дзень следчага нязрэдка доўжыцца 12—14 гадзін, практычна няма выхадных. А супрацоўнікаў не становіцца больш.

— У мінулым колькасць злачынстваў у гарадах рэспублікі была значна вышэйшай, чым у вёсках. Аднак, мяркуючы па статыстыцы, і з сельскай мясцовасці пыходзяць невясёлыя паведамленні: крадзяжы, забойствы, хуліганскія выхадкі...

— Рост злачыннасці назіраецца і ў сельскай мясцовасці. Асабліва непакояць нас частыя крадзяжы з магазінаў, іх аграбленні. За шэсць месяцаў бягучага года было зафіксавана 430 такіх выпадкаў. Бада ў тым, што кіраўнікі сельскагаспаўства неахвотна адпускаюць сродкі на тэхнічную ахову гандлёвых кропак ад грабеджнікаў. Даўно прыйшоў час стварыць на вёсцы службу пазаведамаснай аховы.

Не знілася колькасць прыватнапрацоўшчыкаў на вёсцы асобамі, якія ўжываюць спіртныя напоі. Асабліва небяспечны з рулём п'яны механізатар. Вось свежы прыклад.

У вёсцы Дуброва Глускага раёна М. Сачак, знаходзячыся ў невярозным стане, з самаробнага пісталета забіў жанчыну. Потым на трактары даехаў да суседняй вёскі, перасёў на аўтамабіль, якім пратранзіраваў на вёсцы.

— З усяго сказанага вядома, Віктар Аляксеевіч, атрымліваюць органы не могуць даць рэспубліцы, што ў бліжэйшы час нам удасца спыніць рост злачыннасці.

— Я аптыміст. І хацеў бы скончыць нашу гутарку на мажорнай ноте.

Становішча, хоць і марудна, але мяняецца. Рэальным крокам у гэтым напрамку з'яўляецца пастанова Вярхоўнага Савета СССР «Аб рашучым умацненні барацьбы са злачыннасцю». У рэспубліцы ўтвораны часовы камітэт, выпрацаваны першаарговая праграма вельмі сур'езная і канкрэтная пачалася яе ажыццяўленне прымяненне на практыцы.

У прыватнасці, прымаюцца дзейныя меры па забеспячэнню міліцыі ўсім неабходным транспартам, надзейнымі ўстойлівымі сродкамі сувязі і многім іншым.

Ідзе працэс удасканалення саміх органаў унутраных спраў Рашуча пераадоляецца «працэнтаманія». Раней работа ўчастковага, напрыклад, лічылася добрай, калі на тэрыторыі, якую ён абслугоўваў, рэгістравалася найменшая колькасць злачынстваў. Вось і даводзіліся іншаму супрацоўніку міліцыі мякка гаворачы, закрываць вочы на некаторыя правапарушэнні. Ствараюцца спецыяльныя падраздзелы для барацьбы з арганізаванай злачыннасцю.

Сфарміраваны атрад міліцыі асобага прызначэння, які спецыялізуецца для спынення найбольш вострых злачынстваў праў. Думаю, мінчане ўжо бачылі на вуліцах горада гэты добра падрыхтаваны і натрэнераваныя хлопцаў. Іх пазнаць па новай форме. Будзь ствараюцца спецыяльныя падраздзелы ў Гомелі і Брэсце, магчыма — у Віцебску і Магілёве.

Шукаем новыя шляхі сумеснай работы з працоўнымі калектывамі, насельніцтвам, таму што толькі разам з народам, абаліраючыся на яго дапамогу, мы зможам перамагчы злачыннасць.

АКТУАЛЬНАЕ ІНТЭРВ'Ю З КАМПЕТЭНТНЫМ СУБ'ЯСЕДНІКАМ

НА ЗЛАЧЫННАСЦЬ — УСЁЙ ГРАМАДОЙ

На пытанні карэспандэнта газеты «Голас Радзімы» Яўгена ТУРАЙКЕВІЧА адказвае міністр унутраных спраў БССР генерал-лейтэнант Віктар ПІСКАРОЎ.

наконт гэтага сёння абгрунтаваныя. Звернемся да фактаў па нашай рэспубліцы. Становішча са злачыннасцю сапраўды сур'езнае. Кожны суткі ў нас учыняюцца 164 злачынствы, у тым ліку адно наўмыснае забойства, 6 разбояў і грабязоў, 70 крадзяжоў дзяржаўнай, грамадскай і асабістай маёмасці насельніцтва і многае іншае.

— Статыстыка, трэба прызнаць, неясёлая. Аднак злачыннасць сама сабой не нараджаецца. Яе адбываецца ў публічнасці. Іншыя лічаць, што многае негатывнае запазычана з жыцця развітых капіталістычных краін. У чым вы, таварыш міністр, бачыце карані зла? Якая тут прычына?

— З кожным годам павялічваецца колькасць савецкіх людзей, якія пабывалі за мяжой, а таксама іншаземцаў, хто прыежджае ў СССР. Некаторыя з такіх турыстаў прывозяць у нашу краіну не толькі сувеніры, прамысловыя тавары, але і парнаграфію, філмы жахаў, баевікі, наркатыкі... Не трэба і даказаць, што гэта «прадукцыя» робіць адмоўны ўплыў на нашу моладзь. Можна, напрыклад, прывесці факт з крмінальнай практыкі, калі пасля прагляду фільма «Эмба» падлетак учыніў цяжкае злачынства. Але гэта толькі маленькі працэнт. Не ў запазычанні з Захаду галоўнае. Калі быць аб'ектыўнымі, трэба звярнуцца да нашых унутраных праблем, што сталі прычынай росту злачыннасці.

Той-сёй успрыняў дэмакратыю як уседазволенасць, магчымаць ігнараваць закон, а публічнасць — як дазвол публічна і беспакарана таптаць існуючыя ўстоі савецкага ладу жыцця, каб дагадзіць сваім амбіцыям. А таму здаровы працэс сацыяльнай расказанасці людзей часам перарастае ў анархію, масавыя непарадкі. Карані такіх з'яў — у перапляценні цэлага шэрагу прычын і абставін. Калі гаварыць каратка, то гэта эканамічныя цяжкасці, незадаволенасць попыту людзей на прадуктовыя, прамысловыя тавары, бытавыя паслугі...

— Значыць, Віктар Аляксеевіч, калі на нашых рынках, у магазінах будзе дастатак прамысловых і прадуктовых тавараў, то і злачыннасць спадзе?

— І гэтага недастаткова. На сённяшні дзень мы павінны канстатаваць, што пакуль у нашых людзей не на належным узроўні культурная і маральная адукаванасць, аслаблена дысцыпліна, назіраецца невыкананне законаў, норм сацыялістычнага грамадства. Таму барацьба са злачыннасцю —

юнацтва далучаюцца да работы, прычым фізічнай, і не лічаць гэта ганебным. А нашы дзеці — дзеці рабочых і сялян — у такім жа ўзросце нязрэдка, як гаворыцца, лынды б'юць. Чаму ж не арганізаваць, скажам, вучнёўскія кааператывы па абслугоўванню паркаў адпачынку ці дастаўкі пошты, продажу марожанага ці кандытарскіх вырабаў... Падлетак будзе мець зароблены рубель і ведаць яму цану.

— Яшчэ адзін важны момант. Калі малады чалавек робіць злачынства, то, як правіла, бацькі абвінавачваюць у гэтым усіх: школу, працоўны калектыв, правахоўныя органы, толькі не сябе, забываючы, што фарміраванне чалавека закладваецца ў сям'і. А роля яе сёння значна аслаблена. Штогод у рэспубліцы распадаюцца больш за 30 тысяч сямей. За гэтай сумнай лічбай — дзесяткі тысяч скалечаных дзіцячых душ. Сёння на ўліку ў міліцыі значыцца 15 тысяч непаўналетніх і 25 тысяч «няўдачных» сямей.

Успомнім і такую бязрадасную рэчаіснасць нашага часу, як дзіцячыя дамы і інтэрнаты. А ў іх — больш дзевяці тысяч сірот. Як ім без бацькоўскай увагі і хатняга цяпла? Як адаб'ецца гэта на іх лёсах?

Нас павінны насцярожыць даныя сацыялагаў: сёння маці ўдзяляе дзіцяці ў лепшым выпадку 15 мінут у дзень. Пры анкетаванні школьнікі заяўляюць, што іх бацькі па некалькі дзён на тыдзень не «перакінуцца» з імі двама-трыма словамі: спасылалася на занятасць. А занятак — чытанне газет, прагляд тэлевізійных перадач і (што пакуль здараецца нязрэдка) прастойванне ў чэргах за моцнымі напіткамі. У гэтым выпадку ці варта здзіўляцца, калі падлетак ідзе на вуліцу, трапляе ў падазроныя кампаніі.

Каб узрасціць дабро, патрэбна глеба. Такой глебай з'яўляецца культура, павага да мінулага. Успомніце: нацыя, якая не мае гісторыі, асуджана на забыццё. Таму вельмі сумна, што сёння замест таго, каб усяляць у моладзь упэўненасць у заўтрашнім дні, выхоўваць гонар за Радзіму, у сродках масавай інфармацыі, з трыбун

органі рэспублікі сутыкнуліся з новымі відамі злачынстваў...

ца, на жаль, не заўсёды кваліфікавана. Што ж адрознівае мафію? Устойлівыя крмінальныя сувязі, якія дазваляюць паспяхова ўчыняць злачынствы, знаходзіць аб'екты замаха, перашкаджаць выкрыццю вінаватых і аказваць дапамогу тым, хто адбывае пакаранне. Асноўная прыкмета мафіі — карумпіраванасць, зліццё злачыннай групы з прадстаўнікамі дзяржаўных органаў. Гэта арганізацыя, якая плануе сваю дзейнасць на працягла перыяд, мае вялікія сувязі ў розных сферах.

Падсумоўваючы сказанае, адзначу: мы пакуль можам гаварыць не аб існуючай у Беларусі арганізаванай злачыннасці, а аб яе элементах. Яны ёсць. І было б дзіўна, калі б іх не было. Па-першае, мы ведаем аб існаванні цэнавай эканомікі, аб падпольных дзялках, валютчыках, спекулянтах, фарцоўшчыках, нядобрасумленых работнікаў гандлю і сферы быту. Мы ведаем, што не ўсё добра ў кааператараў, сярод іх няма ранага судзімых, махляроў. Па-другое, існуе асяроддзе для прафесійнай арганізаванай злачыннасці, таму што ў рэспубліцы 19 тысяч чалавек фармальна падпадаюць пад адміністрацыйны нагляд, 5 тысяч асоб, якія жывуць паразітычна, гэта дармадцы, наркаманы, прастытуткі... У калоніях больш за 7 тысяч асуджаных тры і больш разоў. Усе гэтыя людзі зусім не імкнуцца працаваць сумленна.

У рэспубліцы загаварылі аб рэкеце. Яго з'яўленне звязана з рэзкай палярызацыяй даходаў насельніцтва, не заўсёды сумленна заробленых, з кааператывамі. Да крмінальнай адказнасці прыцягнута звыш 30 рэкеціраў, 50 знаходзяцца пад следствам. Эфектыўнасць нашай работы была б значна большай, калі б усе пацярпеўшыя заяўлялі аб злачынствах у міліцыю. Але многія з тых жа кааператараў стараюцца лепш маўчаць. Прычын некалькі. Гэта, як мы адзначалі вышэй, і незаробленыя даходы — хабар, спекуляцыя і г. д., боязь помсты з боку рэкеціраў і тое, што няма сярод кааператараў ра-

Шырока ў друку каменціраваліся і атрымалі грамадскае гілеве — легкавымі аўтамабілямі, у Гродне — сельгаспрадукцыяй, у Брэсце — імпортнымі таварамі.

Штогод выкрываюцца сотні замаскіраваных грабязоў у гандлі, тысячы фактаў падману пакупнікоў і парушэнняў правілаў гандлю. Ужо сёлета выяўлена больш за 15 тысяч карыслівых злачынстваў, 3,7 мільёна рублёў непрацоўных даходаў.

— Вы, таварыш міністр, назвалі толькі станоўчыя прыклады...

— Вядома, з раскрыццём злачынстваў у рэспубліцы справа ідзе не так, як нам хацелася б. Толькі ў гэтым годзе не раскрыта каля 9 тысяч з іх. Прычын таму некалькі.

У шэрагу выпадкаў не хапае нашым супрацоўнікам прафесіяналізму. Таму мы значна паляпшаем навучанне нашых кадраў, асабліва на станоўчых прыкладах, бо ў кожным адзеле ёсць вопытныя работнікі. Такія, напрыклад, як оперунаважаны Мікалай Кутасевіч з Мінска, які раскрываў 27 злачынстваў.

Далей: пакуль у нас недасканалае заканадаўства. Узяць той жа доказ. Ва ўсіх краінах кіна- і фотадакументы, гуказапісы служаць доказамі па справах, у нас — не. Таму нават яўнага злачынцу не заўсёды ўдаецца прыцягнуць да адказнасці.

Частка артыкулаў крмінальнага і адміністрацыйнага кодэксаў не працуе, нязрэдка правапарушальнікам не заўсёды аргументавана назначаецца лёгкае пакаранне. Патрэбен факт?.. Калі ласка, Магілёўскі абласны суд прыгаварыў загадчыцу склада гатовай прадукцыі вытворчага аб'яднання «Хімвалакно» Н. Уладзіміраву ўсяго да двух гадоў папраўчых работ. І гэта за крадзеж вырабаў на суму 141, 5 тысячы рублёў!

У мінулыя гады вялікую дапамогу міліцыі па падтрыманню грамадскага парадку аказвалі дзюжыннікі. Але варта толькі было адмяніць льготы ў выглядзе трох дадатковых дзён да водпуску, як колькасць выхадаў дзюжыннікаў на дзяжурствы за апошнія тры гады ска-

ВОЛГА—НАША ЗАБОТА

Не так уж и далеко от истины утверждение, что когда-то на Волге икру ели ложками. Ею в изобилии торговали и по всей России, и на европейских рынках, где она не случайно получила название «русской», ибо на волжских просторах во все времена перестиглось до 90 процентов всех мировых запасов осетровых стад.

Теперь икру ложками не едят. Ее производство в СССР в 1987 году составило около 2 тысяч тонн, из которых 150 тонн продали за границу. Если поделить оставшуюся на всех жителей СССР поровну, то каждый получил бы по 6 граммов — на бутерброд раз в год и то не хватит. А сами волжане — не делись они ни с кем — дольствовались бы 30 граммами. Дело не в том, что выросло население, хотя и это, естественно, нельзя не принимать в расчет. Катастрофически уменьшаются стада осетровых. Их нерестилища в низовьях Волги оскудели — река загрязнена промышленными сбросами, а проходным породам осетровых путь к их традиционным нерестилищам в верховьях Волжского бассейна почти напрочь закрывает многоступенчатый каскад гидроэлектростанций.

Гибнет не только рыба. Гибнет сама Волга. Опутана плотной паутиной заводов и фабрик, атомных станций. В условиях сократившегося в 12 раз водосбора и одновременного увеличения объема сточных вод от промышленных и сельскохозяйственных предприятий на реке создалась тяжелая гидрохимическая обстановка. Нависла угроза существованию экосистем дельты Волги, рыбе, здоровью людей, растительному миру. Цель малопроходных рукотворных водохранилищ привела к затоплению и заболачиванию ценных земель, уничтожению миллионов гектаров лесов и лугов. Тысячи деревень и бесчисленные историко-культурные памятники навсегда канули под воду.

«На Волге нет уже живого места, все перерыто, все искорежено», — так оценивает ситуацию писатель Василий Белов.

Представители российской интеллигенции, обеспокоенные состоянием великой реки, в бассейне которой проживает более 60 миллионов человек, производят более 30 процентов промышленной и сельскохозяйственной продукции страны, создали в начале нынешнего года в Москве Общественный комитет спасения Волги.

Его председатель — Василий Белов. Членами комитета стали известные журналисты, писатели, ученые, юристы, деятели культуры, представители других профессий. Принята программа и устав комитета.

В своем обращении комитет призывает всех своих единомышленников из широкой общественности России способствовать решению следующих задач: — создание комплексной экологической программы сохранения и развития природных ресурсов экосистем бассейна Вол-

ги и Волго-Каспийского региона и реализация ее на практике;

— создание программы сохранения и восстановления исторического и культурного наследия;

— воспитание чувства хозяина, личной ответственности каждого за все, что происходит на Волге, воспитание экологически безопасного поведения, навыков, образа жизни.

В обращении говорится, что Общественный комитет приложит все усилия, чтобы как можно быстрее началась реконструкция Волго-Камского каскада ГЭС (в конечном счете речь идет о замене гидроэлектроэнергии альтернативными источниками энергии, каковыми, к примеру, являются солнечная, ветровая. В этой связи ставится вопрос о спуске водохранилищ. На первых порах, в качестве эксперимента, Рыбинского); чтобы была разработана и реализована программа создания почвозащитных лесов в лесостепных и степных условиях бассейна Волги; чтобы были созданы заповедные зоны для сохранения осетрового стада, а коренное население, проживающее на берегах Волги и ее притоках, пользовалось бы преимущественным правом использования рыбных запасов, включая осетровых рыб; чтобы была разработана и началась реализация программы сохранения и восстановления чепользования и экологических норм.

Как ни трудно, мы тем не менее нашли силы признать: наша земля в беде! Ее надо срочно спасать.

На заседании комитета общественность высказалась за прекращение строительства каналов Волга-Дон 2, Волга-Чограй и других обессточивающих волжское русло, отмену проектов, связанных с дальнейшим повышением уровня поверхности водохранилищ в районе Горьковской и Чебоксарской ГЭС. Выражено отрицательное отношение к строительству третьей и четвертой очередей Калининской АЭС и вообще к строительству атомных электростанций в регионе.

Была высказана озабоченность в связи с недопустимым размахом деятельности ряда зарубежных фирм в бассейне Волги, особенно в Москве, где они «стремятся извлечь сверхприбыль, внедряя экологически вредные технологии».

Предстоит длительная, изнуряющая и, пожалуй, неравная борьба с бюрократической бюрократией.

Планы у комитета грандиозные, и, судя по всему, общественность настроена чрезвычайно боевито. Она действует под своеобразным лозунгом: «Если неблагоприятно на Волге — неблагоприятно в России, во всей стране!». Таково значение великой реки.

Общественный комитет обрастает мощным активом сторонников и помощников в многочисленных городах и населенных пунктах по всей Волге-реке и далеко за ее пределами: свидетельство тому и денежное поступление в его фонд из-за рубежа.

Дмитрий ТУЛАЕВ.

ПЕРВЫЙ раз я пришел к Джуне Давиташили полтора года назад. В моей голове царил полнейший хаос, потому что единственным источником информации о Джуне для меня были слухи. Наша пресса хранила упорное молчание, а когда она молчит, слухам раздолье. Я слышал, что есть в Москве какая-то то ли колдунья, то ли знахарка, ассирийка по национальности. Она жила в Тбилиси, когда у

считая сам термин туманным, надуманным). Просто такой человек совершеннее другого, как умеющий читать — совершеннее неумеющего.

То, чем занимается Джуня и что она совершенствует, — древнеассирийское искусство врачевания. Бесконтактный и контактный массаж, при помощи которого она лечит людей. Хотя главная цель такой методики — не лечение болезней, а их профилактика. Главное —

слепоглухота» — так жестко, а может быть, и жестоко звучали слова его диагноза. Джуня работает с Александром уже несколько лет. Когда я в последний раз видел Суворова, глухим и слепым его уже нельзя было назвать. Сейчас он слышит уличный шум и звуки музыки, воспринимает разговорную речь. Он видит руки Джуня, реагирует на их движение, считает количество пальцев, которые она ему по-

ЕСЛИ УМЕЕШЬ УПРАВЛЯТЬ СВОЕЙ ЭНЕРГИЕЙ

РАССКАЗ О ДЖУНЕ ДАВИТАШВИЛИ

не неожиданно обнаружили уникальные способности, и она начала исцелять людей.

И вот теперь я был у Джуня. Папа Римский — так тот, недавно встретившись с ней (тут я забегаю вперед, уже в октябрь 1988 года), сразу же начал рассматривать ее руки. А я — простите за нескромную параллель — тогда прежде всего обратил внимание на ее глаза. Черные, очень внимательные глаза... Вскоре состоялся наш разговор, разговор, который продолжается по сей день...

Согласитесь, полтора года — срок достаточный для того, чтобы хоть чуть-чуть узнать о человеке. Когда-нибудь я напишу о Джуне книгу, а пока хочу рассказать о ней в прессе. Потому что считаю, знать о Джуне и методах ее лечения надо уже сегодня, я уверен, каждый из нас имеет право знать об объектах существования. Любимый человек испускает излучение, вернее, целую серию излучений, характер которых еще полностью не изучен. Хотя в этом таинственном спектре магнитные волны, ультрафиолетовые и инфракрасные лучи — наличие, это установлено.

Одинакова ли сила наших биополей? Нет. Разные люди — разные биополя. Один из нас — Моцарт, а другой даже «Чижик-пыжик» и то не поет. И то, что биополе Джуня — особой силы, несомненно.

И все же главное — не сила биополя, говорит Джуня. Главное — методика, главное — знать, как и куда направить свою энергию. Человек, научившийся управлять ею, — это, по ее словам, отнюдь не экстрасенс (кстати, этого слова Джуня никогда не употребляет,

не допустить болезни к организму человека, иначе может быть поздно, говорит Джуня. А еще она говорит, и очень часто, что ее методика отнюдь не идет вразрез с медициной, наоборот, дополняет медицину. И все же немало у нас остается на сегодняшний день медиков, которые пытаются поставить между этой методикой и традиционной медициной яичный и высокий барьер. И это еще вопрос — медицину ли они хотят оградить или свои научные труды, свои методы лечения. Методы, которые по эффективности зачастую уступают лечению Джуня...

Не так давно Джуня проводила эксперименты в наркологическом центре московской больницы № 17. Ее пациентами были больные 29-го наркологического отделения с диагнозом — «хронический алкоголизм после 13 сеансов бесконтактного массажа состояние здоровья пациентов значительно улучшилось», — записано в документе об эксперименте. «Объективно:

1. Восстановились функции печени и почек.
2. Восстановились функции головного мозга, что засвидетельствовано данными энцефалографа.
3. Улучшилась сердечная деятельность, что показали данные ЭКГ.
4. Восстановился кровоток в конечностях.
5. Восстановилась деятельность желудочно-кишечного тракта, что засвидетельствовано данными гастроскопии».

А вот другие факты. Может быть, вы смотрели по телевизору фильм «Прикосновение» — о слепом и глухом Александре Суворове. «Тотальная

казывает.

Какие болезни лечит Джуня и каковы гарантии полного выздоровления? Этот вопрос приходилось слышать чаще других, что и понятно. Относительно гарантий: здесь многое зависит от того, в какой стадии находится заболевание. Оно ведь может быть так запущено, что и традиционной, и нетрадиционной медицине остается только умыть руки. Джуня — не господь бог и не его посланец на нашей планете. Есть предел и ее возможности, иначе и быть не может. Во всяком случае, как к врачу, так и к Джуне следует обращаться на ранней стадии заболевания, если, конечно, заболевание удается распознать своевременно... А заболевания она лечит такие: ишемическую болезнь сердца, кардионевроз, астму, отит, гепатит, энтерит, радикулит, простатит, панкреатит, мигрень, тремор, эпилепсию — он получился бы слишком пространным.

Ну что же вам еще рассказать о Джуне? Наверное, вы видели ее картины, читали ее стихи, слышали песни, которые она поет. Когда я спросил у нее, зачем ей это все нужно, ведь поэтов, живописцев и музыкантов у нас хватает, а Джуня только одна, она мне ответила, что это у нее просто крик души. Возьму на себя, однако, смелость открыть вам один секрет. Тут дело не только в потребности к самовыражению. Джуня хочет разогнать мистический туман, которым ее окутали, хочет идти к людям, говорить с ними, делиться с ними своей методикой. Она хочет, чтобы ее называли медсестрой, которой она является по образованию.

Андрей НИКОЛАЕВ,
журналист.

РОЗЫСК ВЕДЕТ «АРХИВ-СЕРВИС»

До недавнего времени вся работа, связанная с розыском граждан — возможных претендентов на наследство, открывающаяся за границей, — проводилась только Инюрколлекцией. В связи с ростом интереса в СССР и за рубежом к исследованиям в области генеалогии у этой организации появился конкурент. В Москве создано хозрасчетное генеалогическое бюро «Архив-сервис».

— Основными сферами деятельности бюро является розыск на территории нашей страны лиц, имеющих право претендовать на наследство, открывшиеся за рубежом, а также розыск наследственных активов за границей по обращениям советских граждан, — говорит председатель «Архив-сервиса» кандидат исторических наук Юрий Хвостов.

Бюро предоставляет советским и иностранным гражданам услуги по расследованию и составлению родословных. При этом Юрий Хвостов подчеркивает, что до сегодняшнего дня такими исследованиями в СССР не занимался никто.

Кроме того, «Архив-сервис» будет предо-

ставлять и такие услуги, как поиск и восстановление для заинтересованных лиц и организаций записей актов гражданского состояния, розыск документов для установления родственных отношений и других документов для подтверждения фактов, имеющих юридическое значение.

В бюро работают высококвалифицированные юристы и историки, длительное время сотрудничавшие с Инюрколлекцией. Они имеют большой опыт не только розыскной работы, но и в области генеалогических исследований.

По словам Юрия Хвостова, бюро не только сформировало структуру и определило основные направления деятельности, но и начало работу по нескольким наследственным делам, которые им передали зарубежные фирмы, занимающиеся оказанием подобных услуг. Налаживаются контакты с ведущими генеалогическими и юридическими фирмами многих стран.

Работа, связанная с генеалогическими исследованиями и розыскной деятельностью на обширной территории Советского Союза, требует больших усилий и времени. Поэтому в перспективе, убежден Юрий Хвостов, бюро откроет филиалы и отделения в различных городах страны.

Пока же главный офис «Архив-сервиса» находится в Москве. Его адрес: 109193, Москва, ул. Сайкина, 1/2.

Михаил КАРПОВ.

Мінулы сезон быў надзвычай цікавым і насычаным у балетнай трупы Дзяржаўнага акадэмічнага Вялікага тэатра БССР. Артысты выступалі ў Югаславіі і Францыі, а нядаўна вярнуліся з гастролу ў Вялікабрытанію.

Наш карэспандэнт Таццяна АНТОНАВА гутарыць з галоўным балетмайстрам ДАВТА БССР Валянцінам ЕЛІЗАР'ЕВЫМ.

— Мяркуючы па змешчанай у нашых цэнтральных газетах інфармацыі, гастролі беларускага балета ў Англіі былі ўдалымі. А разгарнуўшы «Морнінг стар», «Індэпэндэнт», «Гардыян», «Таймс», даведлася, што англійская публіка была проста зачаравана майстэрствам мінскіх артыстаў.

— Паспех сапраўды быў вялікі. Вось глядзіце, які стос газет прывезлі мы з Англіі. У кожнай з іх артыкулы пра нашы выступленні. Дазволю сабе кароткую цытату з «Обсервэр Сандэй»: «Не сумненна, публіцы спадабаліся гастролі беларускага балета. Спадзяёмся, што яны прыедуць да нас яшчэ раз».

Прэса працуе там надзіва аператыўна. Скажам, апоўначы заканчваецца спектакль, а ў 6 раніцы ў газеце ўжо можаш прачытаць рэцэнзію.

Нас пастаянна запрашалі на радыё, на тэлебачанне. Мы далі дзсяткі інтэрв'ю. А глядачы нават пісалі нам пісьмы, у якіх прызнаваліся ў любові.

— Для мяне гэта нечакана. Бо, па маім уяўленню, англічане — людзі стрыманыя ў пачуццях, патрабавальныя...

— Яно так і ёсць. Стрыманасць у характары англічан. Выхаванне і традыцыі не дазваляюць ім праяўляць самыя гарачыя пачуцці так, як, скажам, гэта робяць італьянцы. Мне даводзілася чуць, як адзін англічанін казаў другому вельмі непрыемныя, крыўдныя словы, але знешне ўсё выглядала так, быццам яны абмяняліся кампліментарамі. Аднак тым не менш, як аказалася, мастацтва здольна зрабіць «халодных» брытанцаў і вельмі «гарачымі». Мы ў гэтым пераканаліся ў час выступленняў. І моладзь, і пажылыя, рэспектабельныя людзі, узрушаныя відовішчам, расчуленыя, бісіравалі, тупалі нагамі, нават свісталі. Гэтак яны выказвалі сваё поўнае адабрэнне.

дзень — у Нотынгеме, тыдзень у Портсмуте. У Лондане нашы гастролі праходзілі ў каралеўскім тэатры «Сэдлерс Вэлс», у Нотынгеме нам таксама была прадстаўлена каралеўская канцэртная сцена, у Портсмуте — каралеўскі тэатр Саутсі.

Саутсі — гэта раён горада Портсмута, вялікага ваеннага і гандлёвага порта Вялікабрытаніі.

Ва ўсіх тэатрах, дзе нам давялося выступаць, сцэны былі розных памераў, значна меншыя, чым у нас у Мінску (еўрапейскія балетныя сцэны ўвогуле невялікія). Для нас гэта ўяўляла немагчыма. Кожны раз пры пераездзе неабходны былі рэпетыцыі, каб асвоіць сцэну. Нагрузкі ў артыстаў былі каласальныя. Але цёплы прыём падба-

СУСТРЭЧА ПАСЛЯ ГАСТРОЛЯЎ

НАМ ПРЫЗНАВАЛІСЯ Ў ЛЮБВІ

дзёрваў усіх, і выступала трупа з вялікай аддачай.

— А ці мелі вы хоць трохі вольнага часу ў перыяд сваіх замежных гастролі і як яго праводзілі?

— З вольным часам было цяжкавата. Напрыклад, у Францыі мы выступалі на IX Міжнародным фестывалі танцаў, у якім прымалі ўдзел 16 краін. Канцэрты праходзілі ў начны час, пад адкрытым небам, на фоне зорак і цудоўнай архітэктуры горада Манпелье. Былі ў Францыі мы ўсяго 4 дні, але ўражанні ад краіны самыя цудоўныя. У гэтым нам дапамог французскі прадюсер Жыль Бае Пуэй. Дарэчы, ён вядомай асоба, з'яўляецца прадюсерам многіх зорак свету, напрыклад, італьянскага баса Рэймондзі. Мне ў час фестывалю пашанцавала трапіць і ў Парыж, дзе я пазнаёміўся з апошняй прэм'ерай.

— Некалькі гадоў назад вы працавалі ў Парыжы як стыпендыят ЮНЕСКА...

— Так. Але ў гэты раз візіт быў кароткачасовым, я паглядзеў у Парыжы балет Нурыева «Дон-Кіхот» і ў Марселі балет Ралана Пці, прысвечаны 200-годдзю ўз'яцця Бастыліі.

Самыя лепшыя ўспаміны і пра нашых англійскіх прадюсераў Джыліян Мортан і Саймана Сміта. Яны зрабілі ўсё, каб, нягледзячы на нашу занятасць, людзі ўсё ж змаглі пазнаёміцца з краінай, пачувалі на экскурсіях, адпачыць за горадам. Між іншым, Мортан і Сміт — сустаршыні фірмы «Орыджэн Артс», якая наладзіла нашы гастролі ў Англіі.

— Гэта праўда, што вы падпісалі пратакол аб стварэнні сумеснага англа-беларускага прадпрыемства? Якія яго мэты?

Рока прадставіць выяўленчае мастацтва, нацыянальны і тэатральны касцюм, іконы, сувеніры, кнігі, эмблемы. Разам са спектаклямі балета з Беларусі глядачы многіх краін пазнаёмяцца і з іншымі жанрамі і відамі нацыянальнага мастацтва, а праз іх даведаюцца пра нашу жыццё. Усё гэта, мяркую, будзе спрыяць знаёмству замежнага глядача з такой малавядомай пакуль для іх Беларуссю, росту аўтарытэту нашай рэспублікі, яе культуры.

— У кожным горадзе, дзе выступаў наш балет, як вы казалі, перад пачаткам спектакля наладжваліся прэс-канферэнцыі. Што ведаюць англічане пра Беларусь, што іх цікавіць?

— Нават крыўдна, як мала. Многія

і не ўяўляюць, дзе знаходзіцца гэта Белая Русь, што такое Мінск. Для большасці англічан СССР — гэта Расія, Масква, Ленінград. Прынамсі, англійская публіка знаёмая з Вялікім тэатрам СССР, з лонданскім балетам. Так што мы былі першым горадам Савецкага Саюза, першай саюзнай рэспублікай, якая перасекла межы Вялікабрытаніі.

Таму на прэс-канферэнцыях мы стараліся як мага больш раскажаць пра Беларусь, пра яе людзей, пра гісторыю, пра тое, як праходзіць перабудова ў нашым грамадстве. Нярэдка нам задавалі проста смешныя, недарэчныя пытанні, якія сведчылі пра поўную неінфармаванасць людзей.

— Некалькі я ведаю, у замежных паездках салісты ДАВТА БССР атрымлівалі за сваё выступленні ганарары, а трупа ўвогуле прывезла пэўную суму валюты, якая пайшла не ў Дзяржканцэрт, усеагульную арганізацыю, як раней, а была пакінута на патрэбы свайго тэатра, на развіццё беларускага мастацтва. Вы вырашылі сумясціць мастацтва і камерцыю?

— А што тут увогуле дрэннага? Тым больш, што сітуацыя, калі трупа з поўнай аддачай сіл працуе недзе за мяжой, не атрымліваючы за гэта ніякіх матэрыяльных выгод, зусім ненармальна. Добра, што змены, якія зараз адбываюцца ў краіне, далі нам магчымасць працаваць па-новаму. ДАВТ БССР разам з многімі іншымі тэатрамі ўдзельнічае ў эксперыменце. Сутнасць эксперыменту — эканамічная незалежнасць, гаспадарчы разлік. Прынамсі, ў Англіі мы ўпершыню рэалізавалі сваю эканамічную свабоду. Сама арганізацыя такой паездкі была нетрадыцыйнай, і, толькі дзяку-рыка «Камсамолка». Яны субсідзіравалі нас на першым этапе, за што мы ім вельмі ўдзячныя. Ну а потым ужо ўсё залежала ад нас. Між іншым, пасля паездкі ў Англію намі быў падпісаны яшчэ адзін кантракт з прадстаўнікамі заходнегерманскай фірмы «Ландграф» на гастролі ў ФРГ у 1990—1992 гадах.

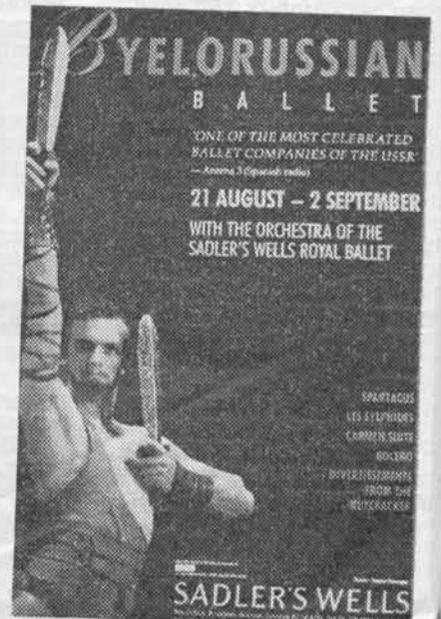
— Валянцін Мікалаевіч, як вы ставіцеся да гаспадарчага разліку ў мастацтве?

— Гэта няпростое пытанне. Гаспадарчы разлік, думаю, магчымы ў асобных відах мастацтва. Але ў такой складанай справе, якой з'яўляецца музычны тэатр... ні на Усходзе, ні на Захадзе няма тэатраў, якія б не былі на датацыі. Без дзяржаўных датацый у нас мастацтва

ўвогуле цяжка, а часта і немагчыма існаваць.

— Скажыце, а ў час гастролі ў Англіі ў вас не было сустрэч з нашымі землякамі-беларусамі?

— На жаль, не было. У Лондане дася нас прыходзілі ўкраінцы і палякі, якія раскажвалі пра сваё эмігранцкае жыццё-быццё. Сустрэчы з імі былі вельмі кра-нальнымі.

— Некалькі я разумею, праз некаторыя моманты ў нашым мастацтве з'яўляюцца дагаворы з мастакамі і народнымі майстрамі...

— Гэта ўсё вельмі цікава. Дзве нашы пастаноўкі — «Спартак», «Кармэн-сюіта» карысталіся ў замежнага глядача найбольшым поспехам. Што ў першую чаргу збіраецца ставіць галоўны балетмайстар у новым сезоне?

— Завяршае работу над партытурай новага балета «Рагнеда» Андрэй Мдзівані. Я буду пісаць лібрэта і ажыццяўляць харэаграфію. Цэнтральны вобраз твора — непакорлівая палчанка, якая мужна абараняла сваю жаночую годнасць, сваё асабістае права на выбар і гістарычнае права сваёй роднай зямлі на самастойнае існаванне.

Экранізацыю п'есы Уладзіміра Караткевіча «Маці ўрагана» ажыццяўляе на кінастудыі «Беларусьфільм» рэжысёр-пастаноўшчык Юрый МАРУХІН. У аснову твора леглі падзеі, якія адбыліся ў час сялянскіх хваляванняў у Крычаўскім старостве ў 1743—1744 гадах. У галоўнай ролі Васіля Ветра дэбютуе акцёр Брэсцкага абласнога драматычнага тэатра Аляксандр ГАМАНЮК.

НА ЗДЫМКУ: кадр з новага фільма.

Фота Ю. ПАУЛАВА, У. ШУБЫ.

ЧАКАЮЦЬ АДКРЫЦЦІ

У апошнія гады на Беларусі значная ўвага ўдзяляецца пытанням развіцця нацыянальнай культуры, адраджэнню лепшых народных традыцый. Актыўна працуюць у гэтым напрамку вучоныя Акадэміі навук БССР. У Інстытуце мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору запланавана падрыхтоўка шматтомнага выдання «Беларусы». Вучоныя-этнографы мяркуюць падрыхтаваць гэта фундаментальнае даследаванне на падставе ўсебаковага аналізу архіўных дакументаў, музейных і палявых матэрыялаў, сацыялагічных даных. Змест тамоў будзе ахопліваць фактычна ўсе асноўныя аспекты гісторыі, матэрыяльнай і духоўнай культуры беларускага народа са старажытных часоў да нашых дзён.

Пачнецца выданне томам «Этнагенез і этнічная гісторыя беларусаў». Вядома, што беларускі народ на працягу стагоддзяў прайшоў даволі складаны шлях этнічнага развіцця, аднак многія аспекты гэтай праблемы яшчэ чакаюць дадатковага высвятлення. У кнізе будуць разглядацца пытанні этнагенеза беларусаў, фарміравання беларускай народнасці і нацыі. Праблему этнагенеза ў некаторай ступені дапаможа вырашыць наступны том «Антрапалогія Беларусі». У радзе кніг будуць даследавацца многавяковыя народныя вопыт у галіне гаспадарчай дзейнасці, шматгранны талент беларускага народа і яго высокая вытворчая культура.

У кнізе «Народнае жыллё» плануецца праса-

чыць гістарычныя формы забудовы паселішч і сядзіб, паказаць рэгіянальныя асаблівасці народнай архітэктуры, асобнае месца будзе адведзена пытаннем выкарыстання лепшых традыцый у сучасным сельскім будаўніцтве.

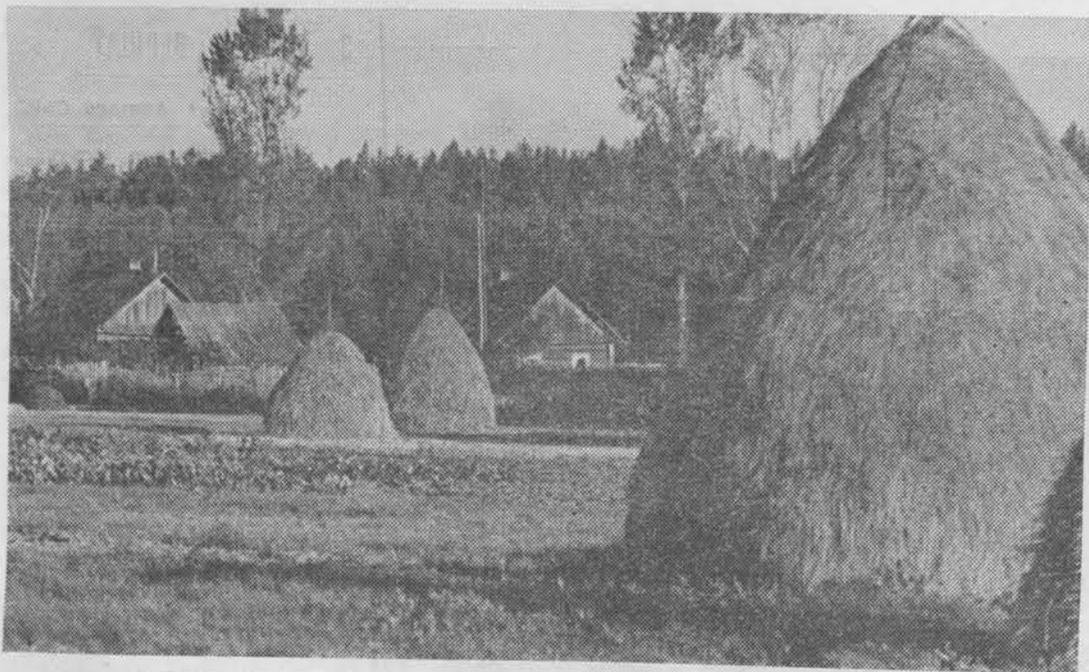
Адным з каштоўных элементаў нацыянальнай спадчыны з'яўляецца трыдыцыйнае адзенне. Усебаковай характарыстыцы тыпаў беларускага касцюма прысвячаецца спецыяльным том «Народнае адзенне». На старонках выдання чытач знойдзе таксама цікавыя матэрыялы аб традыцыйных занятках насельніцтва Беларусі — земляробстве, жывёлагадоўлі, разнастайных промыслах і рамёствах (рыбалоўства, паляванне, ткацтва, пляценне, ганчарства, бондарства, сталярства, апрацоўка скуры, футры і воўны, шавецтва, выраб транспартных сродкаў і г. д.), аб развіцці сучасных мастацкіх промыслаў на падставе традыцыйнага майстэрства.

У асобным томе «Сям'я і сямейны быт» маецца на ўвазе высветліць структуру традыцыйнай сям'і, унутрысямейныя адносіны, сямейныя звычкі і абрады, паказаць змяненні ў сямейным быццё ў савецкі перыяд.

Спецыяльным том прысвячаецца даследаванню духоўнай культуры беларускага народа як у дарэвалюцыйны, так і ў савецкі час.

У бягучым годзе супрацоўнікі Інстытута пачалі работу па выяўленню і збору дакументаў і матэрыялаў у архівах, бібліятэках. Праведзены этнаграфічныя экспедыцыі на Гродзеншчыну і Віцебшчыну. У выніку гутарак са старажыталамі сабраны цікавыя звесткі аб звычках і абрадах, народнай ежы і харчаванні, архітэктуры, промыслах і рамёствах. Наперадзе новыя цікавыя сустрэчы і адкрыцці ў галіне беларускай культуры.

Ніна БУРАКОУСКАЯ.

ДЗІВОСНЫЯ ФАРБЫ ВОСЕНІ

Угледзьцеся ў гэтыя здымкі, чытачы. Ці не агорнуць і вас успаміны аб родных мясцінах, далёкіх гадах дзяцінства!

...Бацькоўская хата. Мы сядзім на шырокай лаве, углядаемся ў падслепаватае невялічкае акенца. За ім — буе восень. Кап-кап... Манатонна стукваюць кроплі дажджу, спадаючы са стэпу. Малець з дрэў, гойдае на голых галінках познія яблыкі ў садзе. Праз акенца добра бачны стайні сена. Згорбіліся, нібы тыя дзяды. Так і прастаяць да зімы, пакуль руплівы гаспадар не перанясе ў хлеў ці гумно. Дзень, другі. А там і скончылася непагадзь. Адночы раніцаю прачнешся і заўважыш, што на вуліцы ў блакітным небе ярка ззяе сонейка. І чым вышэй падымаецца яно, тым становіцца цяплей. Ну зусім, як летам: наступіла бабіна лета.

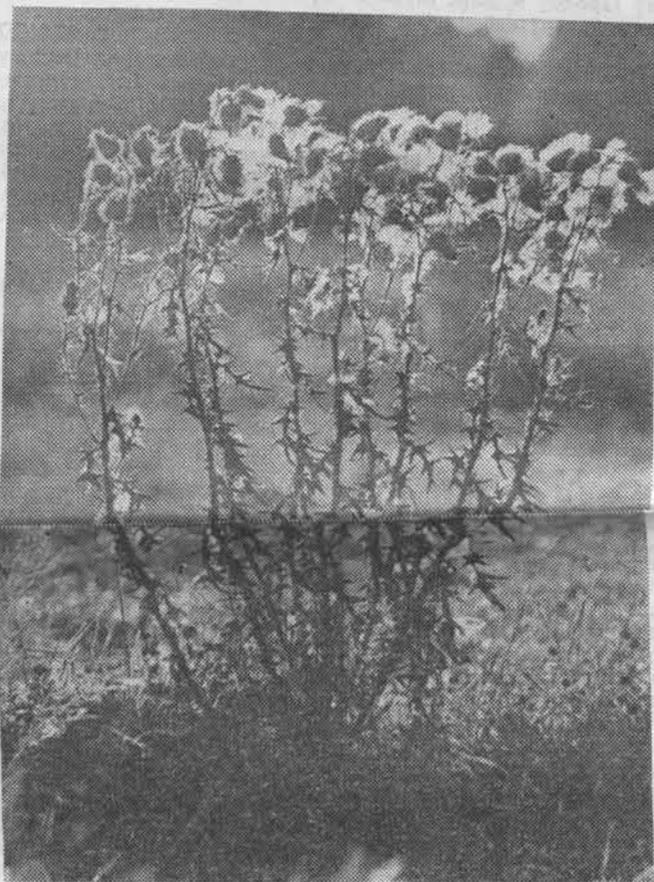
Тут ужо не ўтрываеш. Шукаеш кошык, што зусім нядаўна сплёў бацька, і... гайда ў лес! Грыбы ж выраслі. Дарога ідзе ўзбоч поля. Вось ля чорнай раллі паважна ходзяць гракі, быццам хочучь пераканацца, ці ўсё тут убрана, ці добра заараў гаспадар іржышча. А побач з раллёй лапіна руні. Поле жыве, зелянее азімай збажыной. Да лесу — рукой падаць. Але што гэта! Спыняешся, нібы ўкапаны. Няўжо здалося!! Не. Жураўліны покліч з самага паднябесся. Міжволі ловіш сябе на думцы, што нічога не можа быць больш сумнага і трывожнага, чым жураўліная песня. Ды і ці ж песня гэта, калі душа шчыміць да слёз. Нібы нагадвае, што вось так, як гэтыя птушкі, і мы сарваліся з родных мясцін, з бацькоўскіх хат і паехалі па ўсім белым свеце: хто за мяжу ў далёкую чужую краіну, хто ў вялікі горад. Але калі журавы яшчэ вернуцца ў родныя мясціны, то мы, напэўна, ужо ніколі. Хіба рэдкім госцем завітаем на радзіму.

Вось і лес. Паміж амаль бязлістых беластволых бярозак палымнеюць важкія гронкі чырвоных рабін. Дзелавіта скачучь з галінкі на галінку вёрткія сінічкі, нібы аглядаючы сакавітыя ягады. Не, гэты ласунак не для іх. Калі ўдараць маразы, да рабін прыляцяць з далёкай поўначы снегіры. Тут яны і будуць карміцца. А сінічкі паляцяць у вёскі, бліжэй да чалавека. Ён не дасць ім прапасці ў цяжкую часіну.

...Падасінавікі, рыжыкі, маслякі, ці, як іх называюць у народзе, казлякі, напоўнілі кош. Пара вяртацца. Доўгадоўга будзем успамінаць мы гэтыя непаўторныя і дарагія нам дзівосныя фарбы восені на роднай старонцы. Такія сумныя, але ўсё-такі непаўторныя і чудоўныя.

НА ЗДЫМКАХ: восень у вёсцы; сонечныя «факелы» чартапалоху; шчодрая на лясныя дары восень.

Фота С. ЖАЛУДОВІЧА і Я. КАЗЮЛІ.

СОНЦА Ў АЗЕРЦЫ

Словы Н. ГІЛЕВІЧА Музыка Л. ЗАХЛЕЖНАГА

НЕ СПЫНАЮМЯСЯ

Be_rag ma_ja vjasny — i sen_nja ty sa mno_ju.

Ці_xi ku_tok na_sny a a_ser_dym pad ga_ro_ju.

Dvo_rak v vishnev_oy toy u so_nechnym gudze pchal_ym.

Klad_ka nad va_doy, dze mo_uchki da_loni spyali_my.

ПРЫПЕЎ:

Дзе мне ні быць — век не за_быць сон_ца ў а_зер_цы.

Век мі_лаваць і ма_лаваць той дзень у сер_цы.

Бераг маёй вясны —
І сёння ты са мною.
Ціхі куток лясны
З азерцам пад гарою.
Дворык вішнёвы той
У сонечным гудзе пчаліным.
Кладачка над вадой,
Дзе моўчкі далоні спялі мы.

Прыпеў:
Дзе мне ні быць —
Век не забыць
Сонца ў азерцы,
Век мілаваць
І цалаваць
ты сонцам прыплываеш.
«Помні і не забудзь!» —
Шапталі мне горача вусны.
Помні і не забудзь,
Што ёсць гэты кут беларускі!..»

Прыпеў.

РЭКЛАМА

ПРАПАНОЎВАЕ «ЦЭНТРАЎТАСЕРВІС»

Кааператыў «Цэнтраўтасервіс», удзельнік знешнеэканамічных сувязей СССР, прапаноўвае савецкім і замежным грамадзянам неабмежаваны пералік рэтуальных паслуг па догляду і ўтрыманню магіл сваякоў, родных і блізкіх, добраўпарадкаванню месцаў іх пахавання на ўсіх могілках горада Мінска, арганізацыю рэлігійных абрадаў на магілах і месцах пахавання.

АПЛАТА ПАСЛУГ САВЕЦКІМІ ГРАШЫМА І ЗАМЕЖНОЙ ВАЛЮТАЙ ЛЮБОЙ КАТЭГОРЫІ.

Заказы прымаюцца поштай па адрасу:

220050, г. Мінск-50, абанентная скрынка 400, кааператыў «Цэнтраўтасервіс».

Тэлефоны для даведак:
34-56-61 і 61-65-02 з 15 да 22 гадзін штодзённа, у суботу і нядзелю з 9 да 22 гадзін.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.
ТЭЛЕФОНЫ: 33-01-97, 33-02-80, 33-03-15, 33-16-56, 33-07-82.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня
выдавецтва ЦК КП Беларусі.
Індэкс 63854. Зак. 1151.